2. Το άρθρο 83 της Συνθήκης ΕΚΑΕ παρέχει στην Επιτροπή ευρείες αρμοδιότητες για τον κολασμό των διαπραττομένων από τις επιχειρήσεις παραβάσεων των κανόνων σχετικά με τον έλεγχο διασφαλίσεως, κατά τρόπο ώστε το εν λόγω όργανο να είναι σε θέση να εκπληρώνει την αποστολή της Ευρατόμ, όπως αυτή καθορίζεται στο άρθρο 2, στοιχείο ε', της Συνθήκης, δηλαδή να εγγυάται ότι τα πυρηνικά υλικά δεν χρησιμοποιούνται για σκοπούς διαφόρους από εκείνους για τους οποίους προορίζονται. Στο πλαίσιο αυτό, είναι δυνατή η επιβολή κυρώσεων ακόμα και στην περίπτωση που η παράβαση έχει ήδη παύσει.

3. Οι διατάξεις που σκοπούν στο να αποφεύγεται η χρησιμοποίηση των πυρηνικών υλικών για σκοπούς άλλους από αυτούς για τους οποίους οι χρήστες τους έχουν δηλώσει ότι τα προορίζουν είναι θεμελιώδεις για την εκπλήρωση της αποστολής της Ευρατόμ, όπως αυτή διασαφηνίζεται στα άρθρα 1 και 2 της Συνθήκης ΕΚΑΕ. Στην αλληλουχία αυτή, είναι ουσιώδες να τηρούνται οι προς τούτο θεσπισμένοι κανόνες υπό τον έλεγχο της Επιτροπής. Εξ αυτού έπεται ότι η μη τήρηση, καθ' οποιονδήποτε τρόπο, των κανόνων αυτών από μία πυρηνική επιχείρηση συνιστά σοβαρή παράβαση δικαιολογούσα βαριά κύρωση. Συναφώς, είναι δυνατό να αποφασισθεί η θέση υπό διοίκηση η οποία, σε ορισμένες περιπτώσεις, φαίνεται αναγκαία για την αποφυγή της επαναλήψεως παρομοίων παραβάσεων και τούτο διότι μόνο στο πλαίσιο μιας τέτοιας διοικήσεως είναι δυνατό να δίδονται στην επιχείρηση συγκεκριμένες οδηγίες και να επιβάλλονται αυτές, εφόσον παρίσταται ανάγκη, παρά τη θέλησή της.

ΕΚΘΕΣΗ ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ
στην υπόθεση C-308/90 *

I — Πραγματικά περιστατικά

Α — *Νομοθετικό πλαίσιο*

1. Σύμφωνα με το άρθρο 83 του δεύτερου τίτλου του κεφαλαίου VII που τιτλοφορείται «Έλεγχος διασφαλίσεως» της Συνθήκης Ευρατόμ:

«1. Σε περίπτωση παραβάσεως από πρόσωπα ή επιχειρήσεις των υποχρεώσεων που τους επιβάλλονται από το παρόν κεφάλαιο η Επιτροπή δύναται να τους επιβάλλει κυρώσεις.

Οι κυρώσεις αυτές είναι κατά σειρά βαρύτητος:

α) η προειδοποίηση·

β) η στέρηση ειδικών πλεοκεντημάτων, όπως η οικονομική συνδρομή ή η τεχνική βοήθεια·

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γ) η θέση της επιχειρήσεως, για χρονική περίοδο κατ' ανώτατο όριο τεσσάρων μηνών, υπό τη διοίκηση προσώπου ή συλλογικού οργάνου που ορίζεται διά κοινής συμφωνίας μεταξύ της Επιτροπής και του κράτους στο οποίο υπάγεται η επιχείρηση·

δ) η ολική ή μερική αφαίρεση αρχικών υλικών ή ειδικών σχασίμων υλικών.

2. Οι αποφάσεις της Επιτροπής που συνεπάγονται υποχρέωση παραδόσεως και εκδίδονται κατ' εφαρμογή της προηγουμένης παραγράφου αποτελούν τίτλο εκτελεστό. Δύνανται να εκτελούνται στις επικράτειες των κρατών μελών κατά τους όρους του άρθρου 164.

Κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 157, οι προσφυγές που ασκούνται ενώπιον του Δικαστηρίου κατά των αποφάσεων της Επιτροπής, διά των οποίων επιβάλλονται κυρώσεις που προβλέπονται στην προηγουμένη παράγραφο, έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα. Εν τούτοις, το Δικαστήριο δύναται, κατόπιν αιτήσεως της Επιτροπής ή κάθε ενδιαφερομένου κράτους μέλους, να διατάξει την άμεση εκτέλεση της αποφάσεως.

Η προστασία των θιγομένων συμφερόντων πρέπει να διασφαλίζεται με κατάλληλη νομική διαδικασία.

3. Η Επιτροπή δύναται να απευθύνει στα κράτη μέλη κάθε σύσταση σχετικά με νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις, που δύνανται να διασφαλίσουν στις επικράτειές τους την τήρηση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από το παρόν κεφάλαιο.

4. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν την εκτέλεση των κυρώσεων και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, την άρση των παραβάσεων από αυτούς που τις ετέλεσαν.»

2. Δυνάμει του άρθρου 77 του κεφαλαίου VII της Συνθήκης Ευρατόμ, η Επιτροπή οφείλει να βεβαιώνεται ότι στις επικράτειες των κρατών μελών:

«α) τα μεταλλεύματα, τα αρχικά υλικά και τα ειδικά σχάσιμα υλικά δεν χρησιμοποιούνται κατά τρόπο διάφορο από αυτόν που έχουν δηλώσει οι καταναλωτές τους·

β) (...).»

3. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 79 της Συνθήκης Ευρατόμ:

«Η Επιτροπή απαιτεί την τήρηση και υποβολή καταστάσεων δραστηριότητας, για να καταστεί δυνατή η λογιστική παρακολούθηση των μεταλλευμάτων, των αρχικών υλικών και των ειδικών σχασίμων υλικών που χρησιμοποιήθηκαν ή παρήχθησαν. Το ίδιο ισχύει και για τη μεταφορά των αρχικών υλικών και των ειδικών σχασίμων υλικών.

Οι υπόχρεοι κοινοποιούν στις αρχές του ενδιαφερομένου κράτους μέλους τις ανακοινώσεις που απευθύνουν στην Επιτροπή κατά το άρθρο 78 και την πρώτη παράγραφο του παρόντος άρθρου.

Η φύση και η έκταση των υποχρεώσεων, που προβλέπονται στην πρώτη παράγραφο του παρόντος άρθρου, ορίζονται με κανονισμό που εκδίδεται από την Επιτροπή και εγκρίνεται από το Συμβούλιο.»

4. Οι υποχρεώσεις αυτές καθορίστηκαν με τον κανονισμό (Ευρατόμ) 3227/76 της Επιτροπής, της 19ης Οκτωβρίου 1976, περί εφαρμογής των διατάξεων για τον έλεγχο διασφαλίσεων της Ευρατόμ (ΕΕ ειδ. έκδ. 12/001, σ. 148), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (Ευρατόμ) 220/90 της Επιτροπής, της 26ης Ιανουαρίου 1990 (ΕΕ L 22, σ. 56). Με την απόφαση Ευρατόμ της 5ης Ιουνίου 1985, η Επιτροπή θέσπισε ειδικές διατάξεις εκμεταλλεύσεως όσον αφορά την εταιρία Advanced Nuclear Fuels (στο εξής: ANF-Lingen), που έχει έδρα το Lingen, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

Τα άρθρα 10 και 11 του κανονισμού 3227/76 έχουν ως εξής:

«Άρθρο 10

Οι λογιστικές καταστάσεις αναφέρουν για κάθε ζώνη ισολογισμού υλικών:

α) όλες τις μεραβολές του αποθέματος, κατά τρόπον ώστε να καθίσταται δυνατός ο προσδιορισμός του λογιστικού αποθέματος σε κάθε στιγμή·

β) όλα τα αποτελέσματα των μετρήσεων και υπολογισμών που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό του πραγματικού αποθέματος·

γ) όλες τις διορθώσεις που έγιναν όσον αφορά τις μεταβολές του αποθέματος, το λογιστικό απόθεμα και το πραγματικό απόθεμα.

Για όλες τις μεταβολές του αποθέματος και για το πραγματικό απόθεμα, οι λογιστικές καταστάσεις αναφέρουν, για κάθε παρτίδα πυρηνικών υλικών, την ταυτότητα των υλικών, τα στοιχεία που αφορούν την παρτίδα και τα βασικά δεδομένα. Σε κάθε παρτίδα πυρηνικών υλικών οι ποσότητες ουρανίου, θορίου και πλουτωνίου παρατίθενται χωριστά. Επιπλέον για κάθε μεταβολή αποθέματος αναφέρεται η ημερομηνία της μεταβολής και, κατά περίπτωση, η ζώνη ισολογισμού υλικών του αποστολέως και η ζώνη ισολογισμού υλικών του παραλήπτου ή ο παραλήπτης.

Άρθρο 11

Οι καταστάσεις λειτουργίας περιλαμβάνουν για κάθε ζώνη ισολογισμού υλικών, εφόσον συντρέχει λόγος:

α) τα στοιχεία λειτουργίας που χρησιμοποιούνται για να προσδιορισθούν οι μεταβολές των ποσοτήτων και της συνθέσεως των πυρηνικών υλικών·

β) τις πληροφορίες που λαμβάνονται από τη βαθμονόμηση των δοχείων και συσκευών και από τη δειγματοληψία και την ανάλυση, τους τρόπους ελέγχου της ποιότητας των μετρήσεων και τις εκτιμήσεις των τυχαίων και συστηματικών σφαλμάτων που προκύπτουν·

γ) την περιγραφή της διαδικασίας που ακολουθείται για να προετοιμασθεί και να διενεργηθεί μια πραγματική απογραφή και για να επιτευχθεί ορθότης και πληρότης της απογραφής αυτής·

δ) την περιγραφή των μέτρων, που έχουν ληφθεί, για να προσδιορισθεί η αιτία και το μέγεθος κάθε τυχαίας ή διαφυγούσης τη μέτρηση απωλείας, η οποία θα ηδύνατο να έχει προκύψει.»

Δυνάμει του άρθρου 24 του κανονισμού αυτού, κάθε εξαγωγή αρχικών υλικών ή ειδικών σχασίμων υλικών προς τρίτο κράτος πρέπει να γνωστοποιείται προηγουμένως στην Επιτροπή. Η γνωστοποίηση αυτή πρέπει να περιέρχεται στην Επιτροπή οκτώ εργάσιμες ημέρες πριν ετοιμαστούν τα υλικά για την εξαγωγή. Στο στοιχείο γ' του ίδιου άρθρου 24 προβλέπεται ότι:

«Η γνωστοποίηση αυτή, η οποία γίνεται σύμφωνα με το υπόδειγμα που περιλαμβάνεται στο παράρτημα V, προσδιορίζει ειδικά μεταξύ άλλων:

— την ταυτότητα και, εφόσον είναι δυνατόν, την προβλεπόμενη ποσότητα και σύνθεση των υλικών τα οποία πρέπει να μεταβιβασθούν, και τη ζώνη ισολογισμού υλικών από την οποία προέρχονται,

— το κράτος για το οποίο προορίζονται τα πυρηνικά υλικά,

— την ημερομηνία και τον τόπο στον οποίο θα ετοιμασθούν τα πυρηνικά υλικά για αποστολή,

— τις κατά προσέγγισιν ημερομηνίες αποστολής και αφίξεως των πυρηνικών υλικών,

— τη χρήση, την οποία έκαναν στα υλικά αυτά τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα ή επιχειρήσεις.»

5. Το κείμενο του κωδικού 1.3.2. της αποφάσεως της Επιτροπής της 5ης Ιουνίου 1985 σχετικά με τη θέσπιση των ειδικών διατάξεων για την εκμετάλλευση της ANF-Lingen έχει ως εξής:

«Σε περίπτωση που η επιχείρηση εξαγάγει ή εισαγάγει κανονικώς σημαντική συνολική ποσότητα υλικών, αντίστοιχα προς ή από το ίδιο κράτος, έστω και αν κάθε μια χωριστά πράξη δεν υπερβαίνει το ένα ενεργό χιλιόγραμμο, απαιτείται προηγούμενη γνωστοποίηση στην Επιτροπή, όπως προβλέπεται στα άρθρα 24 και 25 του κανονισμού 3227/76 της Επιτροπής.»

6. Το άρθρο 81 της Συνθήκης Ευρατόμ προβλέπει ότι «η Επιτροπή δύναται να αποστέλλει επιθεωρητές στις επικράτειες των κρατών μελών». Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου αυτού έχει ως εξής:

«Επιδεικνύοντας έγγραφο που πιστοποιεί την ιδιότητά τους, οι επιθεωρητές έχουν οποτεδήποτε πρόσβαση σε όλους τους τόπους, σε όλα τα στοιχεία πληροφορήσεως και σε όλα τα πρόσωπα, τα οποία ως εκ του επαγγέλματός τους ασχολούνται με υλικά, εξοπλισμούς ή εγκαταστάσεις που υπόκεινται στον έλεγχο ο οποίος προβλέπεται στο παρόν κεφάλαιο, κατά το μέτρο που είναι αναγκαίο για τον έλεγχο των μεταλλευμάτων, των αρχικών υλικών και των ειδικών σχασίμων υλικών και για την εξασφάλιση της τηρήσεως των διατάξεων του άρθρου 77. Κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου κράτους, οι επιθεωρητές, οι οποίοι ορίσθηκαν από την Επιτροπή, συνοδεύονται από εκπροσώπους των αρχών του κράτους αυτού, με την επιφύλαξη ότι εκ του λόγου αυτού δεν θα καθυστερήσουν ή δεν θα παρεμποδιστούν με άλλο τρόπο στην άσκηση των καθηκόντων τους.»

B — *Τα πραγματικά περιστατικά*

7. Η επιχείρηση ANF-Lingen εκμεταλλεύεται εργοστάσιο κατασκευών και παραλαμβάνει κανονικώς πυρηνικά υλικά από την επιχείρηση Advanced Nuclear Fuels, με έδρα το Richland, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (στο εξής: ANF-Richland).

Με την απόφασή της 90/413/Ευρατόμ, της 1ης Αυγούστου 1990, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 83 της Συνθήκης Ευρατόμ (ΕΕ L 209, σ. 27), η Επιτροπή έθεσε την ANF-Lingen υπό τη διοίκηση συλλογικού οργάνου για περίοδο τεσσάρων μηνών και αποκλειστικά για ό,τι αφορά θέματα που σχετίζονται με τον έλεγχο ασφαλείας του κεφαλαίου VII του δεύτερου Τίτλου της Συνθήκης Ευρατόμ. Με την απόφαση 90/465/Ευρατόμ της Επιτροπής, της 20ής Αυγούστου 1990, σχετικά με τον ορισμό του συλλογικού οργάνου στο οποίο θα ανατεθεί η εκτέλεση της αποφάσεως 90/413 (ΕΕ L 241, σ. 14), η Επιτροπή ορίσε τα μέλη του επιφορτισμένου με αυτή τη διοίκηση της ANF-Lingen συλλογικού οργάνου.

8. Η Επιτροπή εξέδωσε τις προαναφερθείσες αποφάσεις αφού της γνωστοποιήθηκε, στις 16 Μαΐου 1990, από την ANF-Lingen, ότι τον Μάιο 1990 η εν λόγω εταιρία είχε εξαγάγει πυρηνικά υλικά από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας προς την ANF-Richland χωρίς η εξαγωγή αυτή να έχει δηλωθεί προηγουμένως.

9. Η εξαγωγή αυτή κατέστη δυνατή λόγω της συνδρομής μη αμφισβητουμένων περιστάσεων οι οποίες, στην αιτιολογία της αποφάσεως 90/413, περιγράφονται ως εξής:

«Στις 8 Μαΐου 1990, ένας δίσκος φόρτωσης με δύο δοχεία, το καθένα από τα οποία περιείχε 2 κιβώτια, μεταφέρθηκε από τη ζώνη αποθήκευσης στο θάλαμο εισαγωγής υλικών στο εργοστάσιο για να αφαιρεθεί εκεί το κιβώτιο που περιείχε τα δισκία του εμπλουτισμένου κατά 3,30 % ουρανίου.

Μετά την ενέργεια αυτή, ο δίσκος φόρτωσης με τα δύο δοχεία του τοποθετήθηκε κατά λάθος στο ύπαιθρο, κοντά στη ζώνη αποθήκευσης των κενών δοχείων, όπου και ξεχάστηκε. Τα δύο δοχεία αυτού του δίσκου δεν περιείχαν συνεπώς περισσότερα από 3 κιβώτια: ένα με 49,84 kg οξειδίου του ουρανίου (UO_2) εμπλουτισμένου κατά 2,70 % και τα δύο άλλα, των 49,86 kg και 47,29 kg αντίστοιχα, με ουράνιο εμπλουτισμένο κατά 3,95 %.

Το πρωί της 11ης Μαΐου 1990, κατά την προετοιμασία αποστολής 72 κενών δοχείων προς την επιχείρηση ANF-Richland, ο εν λόγω δίσκος φορτώθηκε κατά λάθος από άλλο επιστάτη πάνω σε φορτηγό που ανήκε σε εταιρεία συνήθων μεταφορών.

Ο επιστάτης που είχε αναλάβει το χειρισμό αυτό διαπίστωσε ότι τα δοχεία του εν λόγω δίσκου έφεραν την προβλεπόμενη από το εθνικό δίκαιο ετικέττα που δηλώνει παρουσία ραδιενεργών υλικών. Πιστεύοντας ότι, λόγω της παρουσίας τους στη ζώνη αυτή, τα δοχεία ήταν κενά και προορίζονταν για αποστολή, αφαίρεσε την ετικέτα αντικαθιστώντας την με ετικέττες που δήλωναν ότι τα δοχεία ήταν κενά. Την ίδια ημέρα και ώρα 19.00 το φορτηγό εκφορτώθηκε στο αεροδρόμιο Λουξεμβούργου-Findel και το φορτίο συσκευάστηκε για να μεταφερθεί αεροπορικώς.

Στις 12 Μαΐου 1990 τα δοχεία μεταφέρθηκαν με αεροσκάφος cargo στο Seattle (ΗΠΑ), όπου έφτασαν στις 21.10 τοπική ώρα.

Στις 14 Μαΐου 1990 τα δοχεία μεταφέρθηκαν οδικώς στην επιχείρηση ANF Richland όπου έφτασαν στις 15 Μαΐου 1990.

Η ANF-Lingen ειδοποιήθηκε την ίδια ημέρα από την ANF-Richland, η οποία, έχοντας προβεί σε δοσιμετρικό έλεγχο ρουτίνας, διαπίστωσε την παρουσία πυρηνικών υλικών στα δύο δήθεν κενά δοχεία. Ο έλεγχος των σφραγίδων που έγινε πάραυτα έδειξε ότι δεν θα μπορούσε να έχει αφαιρεθεί υλικό από τα 3 εν λόγω κιβώτια.

Στις 16 Μαΐου 1990 η ANF-Lingen πληροφόρησε τη διεύθυνση "Έλεγχος ασφάλειας" της Επιτροπής για τα γεγονότα αυτά.

Στις 17 Μαΐου 1990 η ANF-Lingen πληροφορεί επίσης σχετικά το γραφείο εφοδιασμού της Ευρατόμ.»

10. Όταν διαπιστώθηκε, στις 15 Μαΐου 1990, η μεταφορά του εμπλουτισμένου ουρανίου προς την ANF-Richland, η ANF-Lingen κατέγραψε αμέσως στα βιβλία της, σύμφωνα με τις επιταγές των άρθρων 10 και 11 του προαναφερθέντος κανονισμού 3227/76, τη μεταβολή του αποθέματος.

11. Σύμφωνα με τη γερμανική νομοθεσία περί των πυρηνικών δραστηριοτήτων, η ANF-Lingen ενημέρωσε το Υπουργείο Περιβάλλοντος της Κάτω Σαξωνίας σχετικά με το συμβάν. Το εν λόγω υπουργείο διενήργησε, στις 23 Μαΐου 1990, έρευνα στην ANF-Lingen και τη διέταξε να συμπληρώσει τον εσωτερικό κανονισμό εκμεταλλεύσεως που διέπει την εγκατάστασή της. Η τελευταία εξετέλεσε αμέσως την επιταγή αυτή και, επιπλέον, προέβη, εξ ιδίας πρωτοβουλίας, σε συμπληρωματική τροποποίηση του κανονισμού της.

12. Όπως διαπιστώθηκε από τις γερμανικές αρχές, ουδέποτε υπήρξε ραδιενεργός κίνδυνος για το προσωπικό της εγκαταστάσεως ή για το περιβάλλον.

13. Στις 31 Μαΐου και την 1η Ιουνίου 1990 επιθεωρητές της Επιτροπής πραγματοποίησαν, με τη σειρά τους, επιθεώρηση των εγκαταστάσεων της ANF-Lingen. Βάσει της εκθέσεώς τους αυτής, η Επιτροπή έκρινε, κυρίως, με έγγραφο της 29ης Ιουνίου 1990, ότι:

«(...) ενόψει της εκθέσεως των επιθεωρητών, η Επιτροπή δεν είναι βέβαιη, όσον αφορά τη δηλωθείσα μεταφορά πυρηνικών καυσίμων που έγινε μαζί με μια συνηθισμένη μεταφορά κενών δοχείων, ότι, εντός του εδάφους της Κοινότητας, τα εν λόγω ειδικά σχάσιμα υλικά δεν χρησιμοποιήθηκαν για σκοπούς διαφορετικούς από εκείνους για τους οποίους οι χρήστες τους είχαν δηλώσει ότι τα προόριζαν».

14. Στις 4 και 6 Ιουλίου 1990 η Επιτροπή προέβη σε νέα επιθεώρηση εντός του εργοστασίου της ANF-Lingen προκειμένου να προβεί στην απογραφή ολοκλήρου του αποθέματος. Στην ενέργεια αυτή η Επιτροπή προέβη προκειμένου:

— να ελέγξει τις καταστάσεις λειτουργίας και να ενημερωθεί σχετικά με τα λογιστικά αποθέματα·

— να ελέγξει την πραγματική απογραφή που είχε γίνει στις 4 Ιουλίου 1990 μέσω επισημάνσεως της ταυτότητας, λογιστικού υπολογισμού των παρτίδων, μετρήσεως του βάρους, μη προκαλούντων καταστροφή μέτρων και λήψεως δειγμάτων για ανάλυση·

— να επιθέσει, αφαιρέσει ή αντικαταστήσει τις σφραγίδες για την απομόνωση των προτύπων αναφοράς και των δειγμάτων για ανάλυση·

— να βεβαιωθεί ως προς το ότι είχαν τηρηθεί οι ειδικές υποχρεώσεις ελέγχου που η Κοινότητα έχει αναλάβει δυνάμει συμφωνιών με τρίτες χώρες.

Με έγγραφο της 1ης Αυγούστου η Επιτροπή γνωστοποίησε στην ANF-Lingen

«ότι όπως προκύπτει από την έκθεση των επιθεωρητών της Επιτροπής, από τους διενεργηθέντες ελέγχους δεν προκύπτει ότι επιβάλλεται η διατύπωση ειδικοτέρων παρατηρήσεων εκ μέρους της Διευθύνσεως Ελέγχου Ασφαλείας της Ευρατόμ».

15. Την ίδια ημέρα, η Επιτροπή εξέδωσε την προαναφερθείσα απόφαση 90/413. Τα άρθρα 1, 2 και 3 της αποφάσεως αυτής έχουν ως εξής:

«Άρθρο 1

Η επιχείρηση Advanced Nuclear Fuels GmbH παραβίασε το άρθρο 79 της Συνθήκης Ευρατόμ, όπως προσδιορίζεται από τα άρθρα 10, 11 και 24 του κανονισμού (Ευρατόμ) 3227/76, καθώς και από τον κωδικό 3.1.2 της απόφασης της Επιτροπής της 5ης Ιουνίου 1985 για τις ειδικές διατάξεις ελέγχου, διότι:

α) παράλειψε να γνωστοποιήσει εκ των προτέρων μια εξαγωγή·

β) δεν τήρησε τους κανόνες καταγραφής των μεταβολών των αποθεμάτων·

γ) δεν τήρησε τους κανόνες σύνταξης των καταστάσεων δραστηριότητας σχετικά με:

— τις μεταβολές ποσότητας και

— τις μεταβολές της σύνθεσης των πυρηνικών υλικών.

Άρθρο 2

1. Η επιχείρηση Advanced Nuclear Fuels GmbH τίθεται υπό διοίκηση για περίοδο τεσσάρων μηνών και αποκλειστικά για ό, τι αφορά θέματα που σχετίζονται με τον έλεγχο ασφάλειας του κεφαλαίου VII του τίτλου II της Συνθήκης.

2. Η θέση υπό διοίκηση δεν απαλλάσσει στο παραμικρό την επιχείρηση από την ευθύνη της η οποία απορρέει από το εθνικό ή το διεθνές δίκαιο.

Άρθρο 3

1. Η αποστολή του οργάνου διοίκησης που προβλέπεται στο άρθρο 2 συνίσταται:

— στην επαλήθευση και, ενδεχομένως, στην τροποποίηση των εσωτερικών κανόνων σε θέματα ελέγχου ασφάλειας,

— στον έλεγχο και την επίβλεψη της εφαρμογής τους.

2. Για την εκπλήρωση της αποστολής αυτής, ο διοικητής ή το συλλογικό όργανο διοικήσεως:

— θα έχει πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα και τους χώρους,

— θα μπορεί να δώσει οποιαδήποτε εντολή στα στελέχη ή το προσωπικό της επιχείρησης,

— θα μπορεί να ζητήσει ή να απαιτήσει κάθε εξωτερική συνδρομή που θα ήταν απαραίτητη για την καλή εκτέλεση της εν λόγω αποστολής.

3. Το αργότερο οκτώ ημέρες μετά το τέλος της αποστολής, θα υποβληθεί στην Επιτροπή έκθεση αξιολόγησης.»

16. Στις αιτιολογικές σκέψεις της αποφάσεως, η Επιτροπή κρίνει ιδίως ότι:

«Δεδομένου ότι το κριτήριο που είναι καθοριστικό για την εφαρμογή του άρθρου αυτού είναι η βαρύτητα της διαπραχθείσας παράβασης, είναι καταρχάς σκόπιμο να καθοριστεί η φύση των παραλείψεων που διαπιστώθηκαν, τόσο από αντικειμενική όσο και από υποκειμενική άποψη.

Από αντικειμενική άποψη, προκύπτει ότι οι διατάξεις που παραβιάστηκαν συνιστούν σημαντικές υποχρεώσεις που επιβάλλει η κοινοτική νομοθεσία για θέματα ελέγχου ασφάλειας, η τήρηση των οποίων είναι απαραίτητη για την πραγματοποίηση του στόχου του άρθρου 77 της Συνθήκης.

Τα γεγονότα που διαπιστώθηκαν έφεραν εξάλλου την Επιτροπή σε αδυναμία να εκπληρώσει την αποστολή που της ανατίθεται από το άρθρο 2, στοιχείο ε', της Συνθήκης, δηλαδή "να εγγυάται, με τους κατάλληλους ελέγχους, ότι τα πυρηνικά υλικά δεν χρησιμοποιούνται για σκοπούς διάφορους από εκείνους για τους οποίους προορίζονται".

Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι η Επιτροπή αποδίδει εξαιρετική σημασία στον έλεγχο των εξαγωγών των υλικών.

Η βαρύτητα της κατάστασης αυτής ενισχύεται ακόμη από το γεγονός ότι πρόκειται για σημαντικές, σταθμικές ποσότητες ήδη εμπλουτισμένου ουρανίου που επιδέχεται ευκολότερα εμπλουτισμό σε ποσοστά στρατηγικής σημασίας.

Από υποκειμενική άποψη προκύπτει, ωστόσο, ότι από τις ενέργειες που έγιναν έλειπε το στοιχείο της πρόθεσης και ότι αυτές δεν θα έπρεπε συνεπώς να εξομοιωθούν με υπεξαίρεση. Αυτό φαίνεται εξάλλου από το γεγονός ότι η έκθεση σχετικά με την πλήρη ετήσια επαλήθευση της απογραφής των κατεχόμενων υλικών εμφανίζει ελάχιστες διαφορές μεταξύ της φυσικής και της λογιστικής απογραφής, διαφορές που ανέρχονται σε 0,1 % περίπου του συνολικού αποθέματος ή σε 0,023 % της ποσότητας του αποθέματος και των μεταβολών του μεταξύ της 4ης Αυγούστου 1989 και της 4ης Ιουλίου 1990.

Ωστόσο, οι εν λόγω ενέργειες δεν παύουν να αποτελούν σοβαρή παράβαση οφειλόμενη σε σειρά αμελειών, τόσο σε λειτουργικό όσο και σε οργανωτικό επίπεδο, η οποία διαπράχθηκε κυρίως λόγω της έλλειψης επαρκών μέτρων επαλήθευσης.

Η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των διαπραχθέντων λαθών, εκτιμά ότι πρέπει να γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες ώστε να μην είναι δυνατό να επαναληφθούν στο μέλλον παρόμοια γεγονότα, πολύ περισσότερο μάλιστα καθώς η επιχείρηση ANF-Lingen πραγματοποιεί συχνά τέτοιες μεταφορές δοχείων και έχει την πρόθεση να τις συνεχίσει.

Η Επιτροπή, για να εξασφαλίσει ότι δεν θα επαναληφθούν στο μέλλον σφάλματα της ίδιας φύσης, που να έχουν μάλιστα την αιτία τους στον χαρακτήρα ρουτίνας των εν λόγω πράξεων, προτίθεται να βεβαιωθεί ότι πράγματι ελήφθησαν τα κατάλληλα μέτρα όσον αφορά τις οδηγίες εργασίας και την εφαρμογή τους.

Για τον σκοπό αυτό και λαμβάνοντας υπόψη τη βαρύτητα των διαπραχθέντων λαθών, η Επιτροπή εκτιμά ότι η κύρωση που πρέπει να επιβληθεί δεν μπορεί να είναι άλλη από την προβλεπόμενη στο άρθρο 83, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της Συνθήκης.

Πράγματι, μόνο η θέση της επιχείρησης υπό διοίκηση παρέχει τη διαβεβαίωση ότι αυτή θα εκπληρώσει όλες τις υποχρεώσεις της σε θέματα ελέγχου ασφάλειας. Η βαρύτητα των παραβιάσεων αποκλείει κάθε προσφυγή στην προειδοποίηση όπως προβλέπεται από το στοιχείο α' της παραγράφου 1 του εν λόγω άρθρου.

Παρόλο που η επιχείρηση ANF-Lingen πληροφόρησε τις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για τον έλεγχο ασφάλειας ότι ανέλαβε να εφαρμόσει νέους εσωτερικούς κανόνες διαχείρισης και χειρισμού τους οποίους και δεσμεύθηκε να γνωστοποιήσει, η Επιτροπή εκτιμά ότι η διάρκεια της θέσης της επιχείρησης υπό διοίκηση πρέπει να οριστεί σε τέσσερις μήνες, με αφετηρία την ημερομηνία γνωστοποίησης του ονόματος του προσώπου ή των προσώπων στα οποία θα ανατεθεί η αποστολή αυτή. Με τη λήξη της περιόδου αυτής θα συνταχθεί έκθεση αξιολόγησης.»

Στις 20 Αυγούστου 1990 η Επιτροπή διόρισε τα επιφορτισμένα με την αποστολή αυτή διοικήσεως πρόσωπα.

17. Μετά το πέρας της αποστολής του, το συλλογικό όργανο διοικήσεως παρέδωσε την έκθεση εκτιμήσεως στην Επιτροπή η οποία δημοσίευσε την ανακοίνωση περί της εκτελέσεως της αποφάσεως 90/413/Ευρατόμ (ΕΕ 1991, C 46, σ. 3).

18. Σε καμιά περίπτωση η ANF-Lingen δεν αντιτάχθηκε σε οποιαδήποτε μέτρα έρευνας, απογραφής ή διοικήσεως. Η ANF-Lingen συνεργάστηκε συνεχώς σε όλα τα επίπεδα.

Γ — *Η διαδικασία*

19. Το δικόγραφο προσφυγής της ANF-Lingen κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 6 Οκτωβρίου 1990.

20. Με διάταξη της 7ης Δεκεμβρίου 1990, το Δικαστήριο έκανε δεκτό το αίτημα της Επιτροπής της 7ης και 15ης Νοεμβρίου να διατάξει την άμεση εκτέλεση των προσβαλλομένων αποφάσεων.

21. Με διάταξη της 20ής Μαρτίου 1991, το Δικαστήριο απέρριψε το αίτημα της ANF-Lingen να της διαβιβασθεί η έκθεση εκτιμήσεως των επιφορτισμένων με τη θέση υπό διοίκηση υπευθύνων και επιφυλάχθηκε να

αποφανθεί ως προς το αίτημα διαβιβάσεως της εκθέσεως αυτής στο Δικαστήριο κατά την εξέταση της ουσίας της υποθέσεως.

22. Η ANF-Lingen διαβίβασε στο Δικαστήριο, συνημμένη στο υπόμνημά της απαντήσεως, την έκθεση εκτιμήσεως των επιφορτισμένων με τη θέση της υπό διοίκηση υπευθύνων.

23. Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετ' ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.

24. Με απόφασή του της 3ης Ιουνίου 1992, το Δικαστήριο ανέθεσε, σύμφωνα με το άρθρο 95, παράγραφοι 1 και 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, την υπόθεση στο έκτο του τμήμα.

II — Αιτήματα των διαδίκων

25. Η *ANF-Lingen* ζητεί από το Δικαστήριο:

1) να αναγνωρίσει ότι οι αποφάσεις της καθής της 1ης Αυγούστου 1990 (90/413/Ευρατόμ) και της 20ής Αυγούστου 1990 είναι άκυρες και χωρίς έννομα αποτελέσματα·

2) *επικουρικώς:*

να τροποποιήσει τις αποφάσεις της καθής της 1ης Αυγούστου 1990 (90/413/Ευρατόμ) και της 20ής Αυγούστου 1990 αντικαθιστώντας την κύρωση που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα με την κύρωση της προειδοποιήσεως που προβλέπεται από το άρθρο 83, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α'.

26. Η *Επιτροπή* ζητεί από το Δικαστήριο:

1) να διατάξει, σύμφωνα με το άρθρο 83, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚΑΕ, την άμεση εκτέλεση των αποφάσεων της Επιτροπής της 1ης Αυγούστου 1990 (90/413/Ευρατόμ) και της 20ής Αυγούστου 1990 [C(90) 1707]·

2) να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·

3) να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

III — Περίληψη των λόγων και ισχυρισμών των διαδίκων

27. Η *ANF-Lingen* προβάλλει κατά των αποφάσεων 90/413 και 90/465 τρεις, κατ' ουσίαν, αιτιάσεις. Κατά κύριο λόγο, η ANF-Lingen φρονεί ότι οι δύο αποφάσεις είναι άκυρες, αφενός, διότι οι κυρώσεις που προβλέπονται από το άρθρο 83 της Συνθήκης ΕΚΑΕ επιβάλλονται για την παύση παραβάσεων οι οποίες συνεχίζονταν, και, αφετέρου, διότι δεν μπορεί να της καταλογιστεί καμιά παράβαση των υποχρεώσεων που επιβάλλονται από τους κοινοτικούς κανόνες σχετικά με τον έλεγχο διασφαλίσεων. Επικουρικώς, η ANF-Lingen θεωρεί ότι η επιβληθείσα κύρωση είναι δυσανάλογη και υπερβολική.

Ως προς τα κύρια αιτήματα

28. Σύμφωνα με την ANF-Lingen, η νομική φύση των «κυρώσεων» που προβλέπονται από το άρθρο 83 δεν έχει εισέτι προσδιοριστεί από το Δικαστήριο. Πρόκειται για το

ζήτημα σχετικά με το αν σκοπός των κυρώσεων αυτών είναι η επιβολή αντιποίνου καθώς και η πρόληψη ή ο τερματισμός μιας συνεχιζομένης παραβάσεως στην οποία πρέπει να δοθεί τέρμα διά της επαναφοράς της νομίμου καταστάσεως. Η ANF-Lingen θεωρεί ότι οι προβλεπόμενες από το άρθρο 83 της Συνθήκης ΕΚΑΕ κυρώσεις πρέπει απλώς να θεωρηθούν ως μέτρα διοικητικού εξαναγκασμού σκοπούντα στον τερματισμό υφισταμένων παραβάσεων.

Η χρήση, στο άρθρο 83 της Συνθήκης, της γενικής εννοίας της «κυρώσεως» δεν επιτρέπει να συναχθεί ο σκοπός του αντιποίνου ή της προλήψεως όσον αφορά τις τέσσερις προβλεπόμενες από τη διάταξη αυτή κυρώσεις. Το πρωτογενές κοινοτικό δίκαιο συνενώνει υπό τη γενική αυτή έννοια διάφορα μέσα πληρούντα διαφορετικές λειτουργίες και, ως εκ τούτου, πρέπει να αναζητείται, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, αν η σχετική «κύρωση» έχει τον χαρακτήρα αντιποίνου ή προλήψεως (λειτουργία προστίμου) ή τον χαρακτήρα εξαναγκασμού (λειτουργία χρηματικής ποινής). Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1970, 41/69, ACF Chemiefarma κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 397), 44/69, Buchler κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 457), και 45/69, Boehringer Mannheim κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 461), είχαν σχέση αποκλειστικώς με την κύρωση του προστίμου κατά την έννοια του άρθρου 15 του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτος κανονισμός εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης ΕΟΚ (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), και δεν διελάμβαναν τίποτα ως προς τη φύση άλλων κυρώσεων, όπως αυτές που προβλέπονται από το άρθρο 83 της Συνθήκης. Σύμφωνα με το Δικαστήριο, το πρόστιμο αποτελεί ποινή σκοπούσα στην πρόληψη των παραβάσεων υποχρεώσεων και στον κολασμό των διαπραχθεισών παραβάσεων. Το πρόστιμο μπορεί να επιβληθεί ακόμα και αν έχει παύσει η παράβαση ενώ σκοπός της χρηματικής ποινής είναι να τερματιστεί μια υφιστάμενη παράβαση. Από τις τέσσερις κυρώσεις που προβλέπονται από το άρθρο 83 της Συνθήκης, η προειδοποίηση, η στέρηση ειδικών πλεονεκτημάτων και η αφαίρεση αρχικών υλικών ή ειδικών σχασίμων υλικών σκοπό έχουν την επιβολή αντιποίνου καθώς και την πρόληψη.

Η θέση υπό διοίκηση που προβλέπεται από το άρθρο 83, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της Συνθήκης δεν έχει τον σκοπό αυτό. Η διοίκηση αυτή, κατ' εικόνα αυτής της πτωχεύσεως, αναφέρεται στο μέλλον προκειμένου να διασφαλιστεί μια σύμφωνη προς τον νόμο κατάσταση. Σκοπός της είναι ο ίδιος με αυτόν της χρηματικής ποινής. Η θέση υπό διοίκηση δικαιολογείται αν η οικεία επιχείρηση δεν διασφαλίζει την τήρηση των υποχρεώσεων που υπέχει, αν οι διευθύνοντες αυτήν είναι ανάξιοι ή ανίκανοι ή ακόμα αν υπάρχει φόβος παραβάσεων, χωρίς ωστόσο να απαιτείται το κλείσιμο της επιχειρήσεως.

Η Επιτροπή επέβαλε στην ANF-Lingen την κύρωση της θέσεως υπό διοίκηση λόγω της φύσεως της κυρώσεως αυτής ως ποινής και αντιποίνου. Όμως, μια τέτοια ενέργεια αντίκειται προς το δίκαιο εφόσον αρκετά είναι τα επιχειρήματα που συνηγορούν υπέρ της απόψεως ότι η προβλεπόμενη από το άρθρο 83, παράγραφος 1, στοιχείο γ', θέση υπό διοίκηση έχει τον χαρακτήρα χρηματικής ποινής και δεν λειτουργεί ως αντίποινο.

29. Υπάρχει, πρώτ' απ' όλα, το κείμενο του άρθρου 83, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚΑΕ. Η διάταξη αυτή στηρίζεται στην αρχή ότι η σχετική παράβαση εξακολουθεί να υφίσταται κατά τον χρόνο επιβολής των κυρώσεων.

Και η νομική επιστήμη αναγνωρίζει στην προβλεπόμενη από το άρθρο αυτό 83, στοιχείο γ', κύρωση ανάλογο χαρακτήρα.

Πρέπει επίσης να αναφερθεί η δεύτερη φράση του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 2 του προαναφερθέντος άρθρου. Η φράση αυτή, προβλέποντας ότι το Δικαστήριο δύναται να διατάξει την άμεση εκτέλεση της αποφάσεως της Επιτροπής κατά της οποίας έχει ασκηθεί προσφυγή, στηρίζεται στην αρχή ότι οι προβλεπόμενες στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού κυρώσεις σκοπούν στο να καθίστανται σεβαστές οι σύμφωνες προς τη Συνθήκη καταστάσεις και να παύουν οι συνεχιζομένες παραβάσεις. Η ποινή, ως εκ των υστέρων αντίδραση σε μια τερματισθείσα παράβαση, δεν έχει χρέος αμέσου εκτελέσεως.

Εξάλλου, πρέπει να ληφθεί υπόψη η παράγραφος 4 του άρθρου 83 της Συνθήκης Ευρατόμ. Δεν θα ήταν ανάγκη να προβλέπει η Συνθήκη ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εξασφαλίζουν την εκτέλεση των κυρώσεων και, εφόσον παρίσταται ανάγκη, την άρση των παραβάσεων από αυτούς που τις τέλεσαν αν δεν είχε ληφθεί ως βάση η αρχή ότι ως προϋπόθεση για την επιβολή τέτοιας κυρώσεως είναι η ύπαρξη συνεχιζομένης παραβάσεως.

Τέλος, αν σκοπός της Συνθήκης ΕΚΑΕ ήταν να παρασχεθεί στην Επιτροπή, με το άρθρο της 83, εξουσία επιβολής ποινής εκ των υστέρων, τούτο θα έπρεπε να έχει ορισθεί σαφώς στο κείμενο της Συνθήκης. Το κοινοτικό δίκαιο δεν περιλαμβάνει παρά μόνο κατ' εξαίρεση διατάξεις ποινικού χαρακτήρα. Έτσι, στα άρθρα 36 και 65 της Συνθήκης ΕΚΑΧ γίνεται διάκριση μεταξύ προστίμου και χρηματικής ποινής. Το ίδιο ισχύει και για τα άρθρα 15 και 16 του κανονισμού 17 του Συμβουλίου. Το πρόστιμο έχει τον χαρακτήρα ποινής ενώ η χρηματική ποινή σκοπό έχει να πιέσει ένα πρόσωπο στην εκπλήρωση συγκεκριμένης υποχρεώσεως που δεν έχει σεβαστεί. Το γεγονός ότι η Συνθήκη ΕΚΑΕ δεν περιλαμβάνει, στον κατάλογο, τις κυρώσεις που προβλέπονται από το άρθρο 83, ο καθορισμός χρηματικής ποινής συνηγορεί υπέρ της απόψεως ότι τα μέτρα που πρέπει να θεσπίζονται πρέπει να έχουν ως σκοπό τη διασφάλιση, μέσω της παύσεως υφισταμένης παραβάσεως, μιας σύμφωνης προς τη Συνθήκη καταστάσεως.

30. Στη συνέχεια, η ANF-Lingen θεωρεί ότι κατά την 1η Αυγούστου 1990, ημερομηνία της αποφάσεως 90/413, δεν υφίστατο παράβαση, έστω και εξ αμελείας, των υποχρεώσεων που υπέχει από τις διατάξεις του άρθρου 79 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, των άρθρων 10, 11, 24 και 32 του προαναφερθέντος κανονισμού 3722/76 και του κωδικού 1.3.2 της αποφάσεως της Επιτροπής της 5ης Ιουνίου 1985 περί θεσπίσεως ειδικών διατάξεων ελέγχου σχετικά με την επιχείρηση αυτή. Ως εκ τούτου, η επιβληθείσα κύρωση στερείται νομιμότητας διότι δεν μπορούσε να έχει ως σκοπό την επαναφορά μιας νομίμου καταστάσεως, δεδομένου ότι κατά το χρονικό εκείνο σημείο ουδεμία πλέον υφίστατο παράβαση.

31. Συναφώς, η ANF-Lingen διευκρινίζει ότι κανένας από τους συνεργάτες της δεν διέπραξε πταίσμα σε σχέση με την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το άρθρο 79 της Συνθήκης ΕΚΑΕ όπως αυτό διασαφηνίζεται από τα άρθρα 10, 11 και 24 του κανονισμού 3227/76 και προκύπτει από την απόφαση της Επιτροπής της 5ης Ιουνίου 1985. Στην αλληλουχία αυτή, η ANF-Lingen διευκρινίζει:

— ότι η εξαγωγή προς τις Ηνωμένες Πολιτείες δεν γνωστοποιήθηκε προηγουμένως δεδομένου ότι η εξαγωγή αυτή ούτε καν είχε προγραμματιστεί εφόσον η μεταφορά των υλικών ήταν ακούσια και ότι, κατά συνέπεια, δεν υφίσταται παράβαση του άρθρου 24 του κανονισμού 3227/76·

— ότι μέχρι τη διαπίστωση της ακουσίας μεταφοράς, στις 16 Μαΐου 1990, τα εν λόγω υλικά εμφανίζονταν στο λογιστικό απόθεμα με αποτέλεσμα να μην είναι

δυνατή η σημείωση της μεταβολής του αποθέματος και ότι, όπως είναι επόμενο, δεν υπήρξε, κατά μείζονα λόγο, παράβαση των άρθρων 10 και 11 του κανονισμού 3227/76·

— ότι σύμφωνα με τις καταστάσεις, τα εν λόγω πυρηνικά υλικά περιλαμβάνονταν στη ζώνη ισολογισμού υλικών, ότι, κατά συνέπεια, μετά τη διαπίστωση της ακούσιας μεταφοράς, οι καταστάσεις λειτουργίας διορθώθηκαν, οπότε γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο δεν υπήρξε παράβαση του άρθρου 11 του κανονισμού 3227/76·

— ότι η μεταβολή του αποθέματος καταχωρήθηκε στις λογιστικές καταστάσεις αμέσως μετά τη διαπίστωση της ακούσιας μεταφοράς, οπότε, και γι' αυτόν τον λόγο, δεν υπήρξε παράβαση του κωδικού 3.1.2 της αποφάσεως της 5ης Ιουνίου 1985.

Το μόνο ακριβές είναι ότι το απόθεμα που κατεγράφη, από τους συνεργάτες της ANF-Lingen, στις καταστάσεις που καταρτίστηκαν δυνάμει των άρθρων 10, 11 και 24 του εν λόγω κανονισμού 3227/76 περιελάμβανε για ορισμένες μέρες — από τις 12 Μαΐου έως τις 15 Μαΐου 1990 — ένα πλεόνασμα 150 kg.

32. Η ANF-Lingen προσθέτει ότι το ακούσιο λάθος είχε σχέση με τον χειρισμό των δοχείων μεταφοράς. Όμως οι διατάξεις σχετικά με τον χειρισμό αυτό δεν περιλαμβάνονται στους κανόνες που αφορούν τον έλεγχο διασφαλίσεων του κεφαλαίου VII του δεύτερου τίτλου της Συνθήκης Ευρατόμ, αλλά αποτελούν μέρος των «διατάξεων περί χειρισμού ANFG 10.105 μεταφορών διοξειδίου ουρανίου της 14ης Οκτωβρίου 1987» των οποίων η τήρηση ελέγχεται από τις αρχές πυρηνικού ελέγχου. Δυνάμει αυτών των εσωτερικών διατάξεων εκμεταλλεύσεως, τα δοχεία UO_2 που φθάνουν στην ANF-Lingen πρέπει να αποθεματοποιούνται αποκλειστικώς στη ζώνη εναποθέσεως των πυρηνικών καυσίμων.

Αυτές οι εσωτερικές διατάξεις εκμεταλλεύσεως έχουν, εν προκειμένω, παραβιασθεί. Ωστόσο, η ακούσια εξαγωγή δεν μπορεί να θεωρηθεί αυτομάτως, όπως ισχυρίζεται η Επιτροπή, και ως παράβαση αυτών των εσωτερικών διατάξεων εκμεταλλεύσεως και ως βαρεία παράβαση των ουσιωδών υποχρεώσεων εκ της Συνθήκης Ευρατόμ και εκ του κανονισμού 3227/76. Πράγματι, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υφίσταται παράβαση των υποχρεώσεων εκ του άρθρου 83, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚΑΕ παρά μόνο σε περίπτωση που μια πράξη ή παράλειψη προσώπων ή επιχειρήσεων συνδέεται κατά τρόπο άμεσο με την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που περιλαμβάνονται στις διατάξεις της Συνθήκης Ευρατόμ και του κανονισμού 3227/76. Εφόσον δεν υφίσταται παρόμοιος άμεσος σύνδεσμος, όταν η πράξη ή παράλειψη ενός προσώπου ή επιχειρήσεως έχει σχέση με άλλον τομέα, τούτο προκαλεί το πολύ πολύ εμμέσως, παροδικά λάθη τα οποία μπορούν να διορθώνονται αμέσως στις καταστάσεις. Εφόσον αυτά τα παρεπόμενα αποτελέσματα μιας παραλείψεως αφορούν άλλον τομέα, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως παράβαση των υποχρεώσεων εκ του άρθρου 83, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚΑΕ.

Για να μπορεί να προσαφθεί στην ANF-Lingen εξ αμελείας παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη Συνθήκη και τα κείμενα που έχουν εκδοθεί προς εφαρμογή της, απαιτείται εκτός από τον απλό αιτιώδη σύνδεσμο και δυνατότητα καταλογισμού στην ANF-Lingen του πταίσματος. Όμως κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει εν προκειμένω.

Η ANF-Lingen προσθέτει ότι κανένας δεν διανοείται ότι είναι δυνατό μια καταστροφή, κυρίως από τυχαία πυρκαγιά, των σχετικών με ουράνιο λογιστικών στοιχείων να συνιστά παράβαση του κοινοτικού δικαίου· ή ακόμα εγγραφές σε καταστάσεις, που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα λόγω της εκ των υστέρων διαπιστώσεως ότι μια εξαφάνιση οφείλετο σε κλοπή ραδιενεργών υλικών να συνιστούν παράβαση των προβλεπομένων από τη Συνθήκη υποχρεώσεων και μπορούν να συνεπάγονται τις κυρώσεις του άρθρου 83 της Συνθήκης.

33. Τέλος, η ANF-Lingen αμφισβητεί το γεγονός ότι κατέστη αδύνατη για την Επιτροπή η εκπλήρωση της αποστολής που της έχει ανατεθεί από τη Συνθήκη Ευρατόμ. Πράγματι, η τύχη των ακουσίως μεταφερθέντων πυρηνικών καυσίμων μπορούσε να προσδιοριστεί με βεβαιότητα. Τα καύσιμα αυτά παρέμειναν υπό τον έλεγχο της ANF-Lingen και της ANF-Richland, η δε Επιτροπή ενημερώθηκε αμέσως σχετικά με το εν λόγω συμβάν.

Κατά συνέπεια, οι διαταχθείσες επιθεωρήσεις σκοπούσαν απλώς στο να διαπιστωθεί αν οι εσωτερικές διατάξεις εκμεταλλεύσεως της ANF-Lingen απέκλειαν τη δυνατότητα επαναλήψεως παρόμοιου συμβάντος ή αν απαιτούνταν και άλλες συμπληρωματικές διατάξεις. Η Επιτροπή μπόρεσε να αποφασίσει σχετικώς με βάση μόνο τις εκθέσεις επιθεωρήσεως της 31ης Μαΐου και της 1ης Ιουνίου 1990 καθώς και της 4ης, 5ης και 6ης Ιουλίου 1990. Μετά τη διαπίστωση του ακούσιου χαρακτήρα της μεταφοράς και του αναποφεύκτου των συνεπειών της όσον αφορά τις διάφορες καταστάσεις, οι οποίες διορθώθηκαν ευθύς μετά τη διαπίστωση του συμβάντος, η Επιτροπή ήταν σε θέση να βεβαιωθεί την αποστολή της ελέγχου διασφαλίσεως και να εξασφαλίσει ότι, στο έδαφος της Κοινότητας, τα εν λόγω ειδικά σχάσιμα υλικά δεν χρησιμοποιήθηκαν για σκοπούς διαφορετικούς από αυτούς που οι χρήστες τους είχαν δηλώσει ότι τα προόριζαν. Ήδη στις 2 Ιουνίου 1990 οι επιθεωρητές είχαν βεβαιωθεί ως προς όλα τα σημεία και είχαν ενημερώσει σχετικώς την Επιτροπή η οποία δεν τα αμφισβητεί. Έστερα από την ημερομηνία αυτή, ουδέν υφίστατο εμπόδιο όσον αφορά τη δυνατότητα της Επιτροπής να εκπληρώσει την αποστολή της ελέγχου. Κατά συνέπεια, δεν υπήρξε παράβαση και, ως εκ τούτου, η επιβληθείσα κύρωση στερείται νομιμότητας.

34. Η *Επιτροπή* διαπιστώνει, προεισαγωγικώς, ότι όσο καθησυχαστικοί κι αν είναι οι ισχυρισμοί σχετικά με την ανυπαρξία ραδιενεργού κινδύνου σε σχέση με το συμβάν του Μαΐου 1990, το γεγονός αυτό ουδόλως επηρεάζει το υποστατό των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν και στηρίζονται σε γεγονότα που, άλλωστε, δεν αμφισβητούνται.

Περαιτέρω, η Επιτροπή περιγράφει τα μέσα έρευνας και τις διαδικασίες που χρησιμοποιεί για την εκπλήρωση της αποστολής της εκ του άρθρου 77 της Συνθήκης, η οποία συνίσταται στο να συγκρίνονται τα πυρηνικά υλικά που είναι καταγεγραμμένα στα βιβλία με τα υλικά που πράγματι υπάρχουν στις εγκαταστάσεις. Το σύστημα αυτό ελέγχου ερείδεται, αφενός, σε μια γενική υποχρέωση επιβαλλομένη στους απασχολούμενους με τέτοιου είδους εκμετάλλευση να τηρούν και να υποβάλλουν καταστάσεις λειτουργίας, υποχρεώσεις των οποίων η τήρηση ελέγχεται από επιθεωρητές της Επιτροπής και, αφετέρου, στον επιτόπιο έλεγχο των μεταλλευμάτων, αρχικών υλικών και ειδικών σχασίμων υλικών που διενεργείται από επιθεωρητές της Επιτροπής.

Εξ αυτού έπεται ότι απλές γνωστοποιήσεις των εχόντων την εκμετάλλευση δεν αρκούν για την εδραίωση στην Επιτροπή βεβαιότητας κατά την έννοια του άρθρου 77 της Συνθήκης. Είναι πάντοτε ανάγκη να εξακριβώνεται επιτόπου η συμφωνία των λογιστικών καταστάσεων προς την πραγματική παρουσία των πυρηνικών υλικών.

Ενόψει της γνωστοποιήσεως στην οποία προέβη η ANF-Lingen την ημέρα διαπιστώσεως του συμβάντος του Μαΐου 1990, η Επιτροπή φρονεί ότι είχε την υποχρέωση να εξακριβώσει τα γεγονότα μέσω επιθεωρήσεως των εγκαταστάσεων η οποία και πραγματοποιήθηκε στις 31 Μαΐου και 1η Ιουνίου 1990. Το αποτέλεσμα της επιθεωρήσεως αυτής επιβεβαιώσε τα γεγονότα και, κατά συνέπεια, τις παραβάσεις των προαναφερθεισών διατάξεων του κανονισμού 3227/76 και της αποφάσεως της Επιτροπής της 5ης Ιουνίου 1985. Η μη σύμπτωση του λογιστικού αποθέματος της ANF-Lingen και του πράγματι υφισταμένου αποθέματος δεν επέτρεψε στην Επιτροπή να βεβαιωθεί ότι «στην επικράτεια των κρατών μελών τα ειδικά σχάσιμα υλικά δεν έχουν χρησιμοποιηθεί κατά τρόπο διάφορο από αυτόν που έχουν δηλώσει οι καταναλωτές τους».

Εξάλλου, η στοιχειοθετούσα πταίσμα συμπεριφορά της ANF-Lingen ώθησε την Επιτροπή να εξετάσει εάν επρόκειτο για μεμονωμένη περίπτωση ή αν είχαν υπάρξει και άλλες τέτοιου είδους περιπτώσεις χωρίς να έχουν αποκαλυφθεί. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή αποφάσισε να καταγράψει το σύνολο του αποθέματος υλικών της ANF-Lingen. Από την απογραφή που πραγματοποιήθηκε στις 4, 5 και 6 Ιουλίου 1990 κατεδείχθη ότι το επισημανθέν συμβάν του Μαΐου 1990 αποτελεί μεμονωμένη περίπτωση.

35. Κατά την Επιτροπή, το άρθρο 83 της Συνθήκης δεν της επιτρέπει να επιβάλει μόνο την κύρωση της θέσεως υπό διοίκηση, αν η παράβαση συνεχίζεται. Πράγματι, το άρθρο αυτό, που αποτελεί μέρος των διατάξεων πρωτογενούς δικαίου, προβλέπει μέτρα εξαναγκασμού και ανήκει, ως εκ του περιεχομένου του, στο κεφάλαιο VI του δεύτερου τίτλου της Συνθήκης του οποίου και διασφαλίζει την πρακτική αποτελεσματικότητα.

Σύμφωνα με την Επιτροπή πολλές διατάξεις του πρωτογενούς δικαίου επιτρέπουν την επιβολή κυρώσεων οι οποίες υποδιαιρούνται σε πρόστιμα και χρηματικές ποινές, εφόσον το πρόστιμο κολάζει την παράβαση νομικού κανόνα (αποτρεπτικός σκοπός) και πρέπει να εμποδίζει την επανάληψή της, ενώ η χρηματική ποινή ασκεί πίεση όσον αφορά την τήρηση επιβαλλομένης υποχρεώσεως. Η Επιτροπή προσθέτει ότι το άρθρο 83 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, καίτοι χρησιμοποιεί τη γενική έννοια της κυρώσεως, επιτρέπει επίσης στην πράξη να γίνεται προσφυγή τόσο σε πρόστιμα όσο και σε χρηματικές ποινές. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η έννοια της κυρώσεως, σύμφωνα με το νόημα του άρθρου 83 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, καλύπτει τόσο τα μέτρα που σκοπούν στον κολασμό παραβάσεως νομικών κανόνων και στην πρόληψη άλλων παραβάσεων όσο και τα μέτρα που προορίζονται στην πίεση για την τήρηση επιβαλλομένης υποχρεώσεως (συνέπεια της χρηματικής ποινής).

Στη συνέχεια, η Επιτροπή μνημονεύει τις προαναφερθείσες αποφάσεις της 15ης Ιουλίου 1970, 41/69, 44/69, 45/69, σύμφωνα με τις οποίες η εξουσία της Επιτροπής να επιβάλλει κυρώσεις ουδόλως επηρεάζεται από το γεγονός ότι έχουν παύσει τόσο η συνιστώσα την παράβαση συμπεριφορά όσο και η δυνατότητα υπάρξεως βλαπτικών εξ αυτής αποτελεσμάτων.

Για την εκπλήρωση του έργου που δυνάμει του άρθρου της 2, στοιχείο ε', έχει αναθέσει στην Επιτροπή η εν λόγω Συνθήκη της έχει παράσχει ευρείες αρμοδιότητες που φθάνουν μέχρι τη δυνατότητα επιβολής σκληρών κυρώσεων (μη περιλαμβάνουσες χρηματικές κυρώσεις). Τούτο αποκαλύπτει τη σταθερή ως προς την εκτελεστότητα βούληση που είναι συμφυής στη Συνθήκη και η οποία είναι απολύτως κατανοητή ενόψει των κινδύνων που ενέχει η ανεξέλεγκτη χρησιμοποίηση της πυρηνικής ενεργείας. Υπό τις συνθήκες αυτές, θα ήταν παράλογο να αποδοθεί στους συντάκτες της Συνθήκης

πρόθεση κολασμού μόνο των παρανόμων ενεργειών που εξακολουθούν να υφίστανται και όχι των παραβάσεων που έχουν παύσει. Εάν υιοθετούνταν η συλλογιστική της ANF-Lingen, η Επιτροπή θα έπρεπε επίσης να ανέχεται, χωρίς να τις κολάζει, τις μη δηλωθείσες παραδόσεις πλουτωνίου εφόσον ενημερώνονταν αργότερα σχετικά μ' αυτές και εφόσον οι λογιστικές καταστάσεις διορθώνονταν ανάλογα.

36. Η Επιτροπή φρονεί ότι το επίμαχο συμβάν του Μαΐου 1990 στοιχειοθετεί εξ αμελείας παράβαση των άρθρων 10, 11 και 24 του κανονισμού 3227/76.

Το προαναφερθέν άρθρο 24 έχει εξ αντικειμένου παραβιασθεί, εφόσον η εξαγωγή των πυρηνικών υλικών δεν γνωστοποιήθηκε προηγουμένως από την ANF-Lingen στην Επιτροπή. Πράγματι υπήρξε αποστολή πυρηνικών υλικών χωρίς δήλωση και χωρίς εγγραφή στο λογιστικό πρωτόκολλο και το πρωτόκολλο εκμεταλλεύσεως. Δεδομένου ότι το λογιστικό απόθεμα δεν κατέστη δυνατό να προσδιορισθεί επί αρκετές ημέρες και, όπως είναι επόμενο, δεν μπορούσε να προσδιοριστεί «σε κάθε στιγμή», η ANF-Lingen παρέβη το άρθρο 10, στοιχείο α', του κανονισμού 3227/76.

Επιπλέον, παρέβη και το άρθρο 11, στοιχείο α', του προαναφερθέντος κανονισμού.

Εξάλλου, δεδομένου ότι αποτελεί επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 196, στοιχείο β', της Συνθήκης ΕΚΑΕ, η ANF-Lingen υπέπεσε σε λάθος και τούτο αρκεί για να διαπιστωθεί ότι η επιχείρηση αυτή δεν εξεπλήρωσε τις υποχρεώσεις της. Ως υπεύθυνος ιδιοκτήτης, η προσφεύγουσα οφείλει να αναγνωρίσει ότι οι συνεργάτες της υπέπεσαν σε λάθος κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων εκμεταλλεύσεως.

Ζητήματα αιτιώδους συναφείας ανακύπτουν μόνο αν τρίτοι, ευρισκόμενοι εκτός του πεδίου ευθύνης της προσφεύγουσας, μπορούσαν να είναι υπαίτιοι των προσαπτομένων γεγονότων. Κάτι τέτοιο δεν συνέβη εν προκειμένω.

Ως προς τα επικουρικά αιτήματα

37. Η *ANF-Lingen* θεωρεί ότι η απόφαση 90/413 συνιστά κατάχρηση εξουσίας. Η επιβληθείσα κύρωση, αφενός, είναι δυσανάλογη ενόψει, καταρχάς, της συμπεριφοράς της ANF-Lingen και, στη συνέχεια, του γεγονότος ότι η παράβαση δεν ήταν ιδιαιτέρως σοβαρή και, αφετέρου, δεν είναι ούτε κατάλληλη ούτε αναγκαία για την πραγματοποίηση των σκοπών που προβάλλει η Επιτροπή για να δικαιολογήσει τη θέση υπό διοίκηση.

38. Η ANF-Lingen αναφέρει, καταρχάς, ότι από της ιδρύσεώς της και μέχρι την ημέρα του επιμάχου συμβάντος, η συμπεριφορά της υπήρξε ανεπίληπτη. Υπάλληλοι της Επιτροπής έχουν επανειλημμένως πλέξει το εγκώμιό της.

Η ANF-Lingen επισημαίνει επίσης ότι κατόπιν του συμβάντος του Μαΐου 1990 προέβη αμέσως, εξ ιδίας πρωτοβουλίας, στη λήψη μέτρων που να εξασφαλίζουν ότι παρόμοιο συμβάν δεν πρόκειται να επαναληφθεί. Κατά τον χρόνο της εκδόσεως, την 1η Αυγούστου 1990, της αποφάσεως 90/413, η ANF-Lingen είχε ήδη γνωστοποιήσει στην Επιτροπή τις νέες εσωτερικές της διατάξεις εκμεταλλεύσεως. Κατά την ημερομηνία εκείνη δεν έμενε να συμπληρωθεί παρά μόνο η εισαγωγή του συστήματος

μηχανογραφικού ελέγχου. Την 1η Αυγούστου 1990 η Επιτροπή είχε λεπτομερώς ενημερωθεί σχετικά με όλες τις περιστάσεις που αφορούσαν το συμβάν της 9ης Μαΐου 1990. Την 1η Αυγούστου δεν υφίστατο πλέον αβεβαιότητα ως προς τα ήδη ληφθέντα από την ANF-Lingen συμπληρωματικά μέτρα προλήψεως.

Εξάλλου, με τις δύο επιθεωρήσεις που έγιναν από υπαλλήλους της Επιτροπής αφενός στις 31 Μαΐου και την 1η Ιουνίου καθώς και αφετέρου στις 4, 5 και 6 Ιουλίου 1990 επιβεβαιώθηκε ότι το συμβάν του Μαΐου 1990 υπήρξε μια μεμονωμένη και ασυνήθης περίπτωση.

Ενόψει της στάσεως που ετήρησε, η ANF-Lingen φρονεί ότι η Επιτροπή μπορούσε να της επιβάλει λιγότερο βαρεία απ' ό,τι η θέση υπό διοίκηση κύρωση.

39. Περαιτέρω, η ANF-Lingen θεωρεί ότι το συμβάν του Μαΐου 1990 δεν συνιστά βαρεία παράβαση των σχετικών με την ασφάλεια υποχρεώσεων που υπέχει. Η εν λόγω επιχείρηση εφιστά εκ νέου, όσον αφορά το ζήτημα αυτό, την προσοχή επί του γεγονότος ότι το εν λόγω συμβάν δεν απετέλεσε παρά παράβαση των εσωτερικών διατάξεων εκμεταλλεύσεως — και όχι των σχετικών με τον έλεγχο διασφαλίσεων υποχρεώσεων — και είχε ως αναπόφευκτη συνέπεια, κατ' αρχάς, το γεγονός ότι, για μερικές ημέρες, το απόθεμα του διοξειδίου ουρανίου ήταν καταχωρημένο κατά εσφαλμένο τρόπο στα βιβλία και τα άλλα έγγραφα και, στη συνέχεια, το γεγονός ότι η εξαγωγή δεν γνωστοποιήθηκε. Από την ανάγνωση της απαριθμήσεως των παραβάσεων, που περιλαμβάνονται, ιδίως, στο άρθρο 1 της αποφάσεως 90/413, δίδεται η εντύπωση ότι τα λάθη διεπράχθησαν σε διαφόρους χώρους της επιχειρήσεως της ANF-Lingen. Κατ' αυτόν τον τρόπο, μπορεί να δημιουργηθεί η εσφαλμένη εντύπωση ότι οι παρεπόμενες συνέπειες σχετικά με τα έγγραφα εκμεταλλεύσεως, τις γνωστοποιήσεις μεταφοράς προς την αλλοδαπή και τη σχετική με το ουράνιο τήρηση λογιστικών θα μπορούσαν να αποφευχθούν από τους υπευθύνους αν αυτοί είχαν επιδείξει επαρκή προσοχή.

Έχει ωστόσο σημασία να υπογραμμιστεί ότι οι απαριθμούμενες στην απόφαση 90/413 παραβάσεις δεν αποτελούν παρά τις αναπόφευκτες συνέπειες ενός λάθους όσον αφορά τον χειρισμό των εν λόγω δοχείων και δεν μπορούν, αυτές καθεαυτές, να συνιστούν σοβαρές παραβάσεις δικαιολογούσες τη θέση υπό διοίκηση.

Μια τέτοια κύρωση δεν θα μπορούσε να δικαιολογηθεί παρά μόνο από τον ισχυρισμό ότι είναι αδύνατη για την Επιτροπή η εκτέλεση της αποστολής της ελέγχου διασφαλίσεως. Η αποστολή αυτή υπήρξε πάντοτε δυνατή εφόσον η τύχη του καυσίμου μπορούσε να γνωστεί. Τούτο βρισκόταν πάντοτε υπό τον έλεγχο της ANF-Lingen και της ANF-Richland.

Ούτε, άλλωστε, η θέση υπό διοίκηση μπορεί να δικαιολογηθεί από τον προβαλλόμενο κίνδυνο αφαιρέσεως των καυσίμων. Πράγματι, έστω και αν μπορούσε να υποτεθεί ότι ένας τρίτος θα ήθελε να ιδιοποιηθεί παρανόμως το διοξείδιο του ουρανίου, κλέβοντάς το κατά τη διάρκεια της μεταφοράς, ο εν λόγω τρίτος θα επιχειρούσε να ιδιοποιηθεί ένα πλήρες δοχείο μεταφοράς κατά τη διαδρομή από το Richland στο Lingen. Η κλοπή ενός άδειου δοχείου μεταφοράς κατά την επιστροφή δεν θα έχει νόημα. Ούτε η προ-

σφεύγουσα, ως αποστολέας, ούτε η επιφορτισμένη με τη μεταφορά επιχείρηση δεν εγνώριζαν ότι δύο από τα δοχεία περιείχαν πυρηνικά καύσιμα.

Η σημασία του συμβάντος δεν είναι μεγαλύτερη επειδή επρόκειτο για σημαντικές σταθμητές ποσότητες ήδη εμπλουτισμένου ουρανίου δυνάμενου, κατά την Επιτροπή, να εμπλουτιστεί ευχερέστερα σε ποσοστά στρατηγικής σημασίας. Πράγματι, αφενός, δεν υπήρχε πραγματικός κίνδυνος ιδιοποιήσεως από τρίτο των κενών επισημασμένων δοχείων. Αφετέρου, ο ισχυρισμός ότι το ουράνιο αυτό μπορούσε ευχερώς να εμπλουτιστεί σε ποσοστά στρατηγικής σημασίας είναι εσφαλμένος. Εμπλουτισμός σε «ποσοστά στρατηγικής σημασίας» (δηλαδή ανώτερα του 90 %) όχι μόνο δεν μπορεί να επιτευχθεί «ευχερέστερα», αλλά και προϋποθέτει σημαντικές εγκατατάσεις μετατροπής και εμπλουτισμού. Η παράνομη κατοχή υλικών βάρους 150 Kg ουρανίου ασθενώς εμπλουτισμένου ούτε διευκολύνει ούτε επιταχύνει αισθητά την πραγματοποίηση μιας υποτιθέμενης προθέσεως παραγωγής πυρηνικών όπλων.

Η βαρύτητα της επιβληθείσας κυρώσεως δεν απαλύνεται από τον περιορισμό της θέσεως υπό διοίκηση της ANF-Lingen μόνον όσον αφορά θέματα εμπίπτοντα στο έλεγχο διασφαλίσεων περί του οποίου γίνεται μνεία στο κεφάλαιο VII του δεύτερου τίτλου της Συνθήκης. Πράγματι, στο πλαίσιο του άρθρο 83, κύρωση δεν επιβάλλεται παρά μόνο για παραβάσεις υποχρεώσεων απορρεουσών από το κεφάλαιο VII. Συνεπώς, η Επιτροπή επέβαλε μόνο τη θέση υπό διοίκηση που επιτρέπει το άρθρο 83 της Συνθήκης. Η θέση αυτή υπό διοίκηση περιορίζεται στα ρυθμιζόμενα στο κεφάλαιο VII θέματα.

40. Στη συνέχεια, η ANF-Lingen φρονεί ότι η θέση της επιχειρήσεώς της υπό διοίκηση δεν ήταν αναγκαία διότι η Επιτροπή διαθέτει, δυνάμει του άρθρου 81 της Συνθήκης Ευρατόμ, εκτεταμένες εξουσίες ελέγχου που της επιτρέπουν να αποστέλλει επιθεωρητές επιφορτισμένους με τη διενέργεια ελέγχων. Η θέση υπό διοίκηση δεν δικαιολογείται από την αναγκαιότητα υπάρξεως πέραν των προβλεπομένων από το προαναφερθέν άρθρο 81 εξουσιών, της δυνατότητας παροχής οδηγιών. Αυτή η δυνατότητα δεν ήταν αναγκαία ενόψει της μεγάλης προθυμίας που έδειξε η ANF-Lingen να συνεργαστεί με τις κοινοτικές και εθνικές αρχές και ενόψει των ιδίων πρωτοβουλιών της ANF-Lingen να τροποποιήσει τις εσωτερικές της διατάξεις εκμεταλλεύσεως. Την 1η Αυγούστου 1990 δεν υφίστατο κανένα στοιχείο που να δικαιολογεί τον ισχυρισμό ότι η ANF-Lingen δεν είχε επιφέρει τις βελτιώσεις που της είχαν υποδείξει οι επιθεωρητές της καθής όσον αφορά την οργάνωσή της ή ότι δεν ήταν διατεθειμένη να τις εφαρμόσει ή ότι αντετίθετο στις επιθεωρήσεις ελέγχου που είχαν διαταχθεί από την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 81 της Συνθήκης ΕΚΑΕ.

Εξάλλου, στην πραγματικότητα δεν υπήρξε θέση υπό διοίκηση. Η ANF-Lingen αναφέρει ότι αυτή η θέση υπό διοίκηση εξελίχθη ως εξής:

— Στις 29 Αυγούστου 1990 το συλλογικό όργανο διοικήσεως επεσκέφθη την ANF-Lingen για μια πρώτη συνάντηση όσον αφορά τη ρύθμιση της νέας καταστάσεως.

— Στις 20 και 21 Σεπτεμβρίου 1990 το συλλογικό όργανο διοικήσεως προέβη σε συνομιλίες και ελέγχους εντός της επιχειρήσεως της ANF-Lingen.

— Στις 29 και 30 Οκτωβρίου 1990 το συλλογικό όργανο διοικήσεως είχε άλλες συναντήσεις και διενήργησε άλλους ελέγ-

χους στις εγκαταστάσεις της ANF-Lingen. Με την ευκαιρία αυτή, η προσφεύγουσα παρουσίασε ειδικότερα το σύστημά της μηχανογραφικού ελέγχου το οποίο ήταν ουσιαστικά έτοιμο. Το σύστημα αυτό αποτέλεσε το αντικείμενο συζητήσεων με το συλλογικό όργανο.

— Στις 13 και 14 Δεκεμβρίου 1990 έγινε η τελική συνάντηση με το συλλογικό όργανο διοικήσεως εντός της επιχειρήσεως της ANF-Lingen. Με την ευκαιρία αυτή, παραδόθηκε και το σύνολο των εγγράφων στοιχείων σχετικά με το πρόγραμμα του μηχανογραφικού συστήματος ελέγχου. Με την ίδια ευκαιρία πραγματοποιήθηκε και μια τελευταία επιθεώρηση των εσωτερικών διατάξεων εκμεταλλεύσεως.

Οι διοικητές δεν έδωσαν «οδηγίες». Διατύπωσαν μόνο συστάσεις οι οποίες ακολουθήθηκαν αμέσως από την ANF-Lingen. Τούτο αποδεικνύεται από την έκθεση εκτιμήσεως που υποβλήθηκε στην Επιτροπή από τους διοικητές οι οποίοι, εξάλλου, επιβεβαίωσαν την αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ της ANF-Lingen και του συλλογικού οργάνου των διοικητών. Όλα αυτά αποδεικνύουν ότι τα μέσα που το άρθρο 81 της Συνθήκης θέτει στη διάθεση της Επιτροπής επαρκούσαν απολύτως για να καταστούν δυνατοί οι έλεγχοι, η εποπτεία και η συμμετοχή της Επιτροπής στο πλαίσιο του ελέγχου διασφαλίσεως κατά την έννοια του κεφαλαίου VII της Συνθήκης ΕΚΑΕ. Δεν ήταν ούτε αναγκαία ούτε ανάλογη προς το διαπραχθέν πταίσμα η θέση υπό αναγκαστική διοίκηση, σύμφωνα με το άρθρο 83, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της Συνθήκης, μιας εγκαταστάσεως όπως αυτής της ANF-Lingen, της οποία η διαχείριση είναι εύρυθμη και η ίδια είναι οπωσδήποτε διατεθειμένη να συνεργαστεί. Το γεγονός ότι, παρ' όλα αυτά, ελήφθη το ανωτέρω μέτρο δεν μπορεί να έχει ως αιτιολογία παρά μόνο την πρόθεση κολασμού της προσφεύγουσας και τη δημιουργία σχετικού παραδείγματος.

41. Εκ κατακλείδι, η ANF-Lingen φρονεί ότι η κύρωση της θέσεως υπό διοίκηση, λίαν αυστηρή και δυσανάλογη, παραβιάζει την αρχή της επικουρικότητας. Η θέση υπό διοίκηση δεν πρέπει να αποτελεί παρά μια ultima ratio όταν μια επιχείρηση ούτε συνεργάζεται ούτε συμμορφώνεται προς τις οδηγίες. Τέλος, η ANF-Lingen υποδεικνύει στο Δικαστήριο να τροποποιήσει την επιβληθείσα κύρωση αντικαθιστώντας την με αυτήν της προειδοποιήσεως.

42. Η *Επιτροπή* φρονεί ότι δεν επέβαλε στην ANF-Lingen δυσανάλογη κύρωση. Το εν λόγω όργανο, αφού παραπέμπει στις αιτιολογικές σκέψεις της αποφάσεως 90/413, φρονεί ότι έλαβε υπόψη την αντικειμενική και υποκειμενική στάση της ANF-Lingen καθώς και τις ισχύουσες νομικές διατάξεις. Όσον αφορά τη διαρκείας τεσσάρων μηνών θέση υπό διοίκηση, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι η ANF-Lingen είχε θεωρήσει ότι ένα τέτοιο διάστημα ήταν αναγκαίο για την εφαρμογή των απαραίτητων μέτρων.

Η κύρωση της απλής προειδοποιήσεως δεν θα καθιστούσε δυνατή με βεβαιότητα την επίτευξη του σκοπού του να παύσουν να υφίστανται, κατά τρόπο αξιόπιστο και ελέγξιμο, παραλείψεις στη λειτουργία της ANF-Lingen. Πράγματι, η προειδοποίηση, πράξη μονομερής, δεν θα επέτρεπε στην Επιτροπή ούτε να λάβει μέρος στην εκ των έσω παρακολούθηση της διεξαγωγής των συναλλαγών στην ANF-Lingen ούτε να συμμετάσχει στην εκπόνηση και τον έλεγχο της εφαρμογής των καλυτέρων μεθόδων λειτουργίας. Όμως, επιδιωκόμενος στόχος υπήρξε κυρίως η παροχή στην Επιτροπή της δυνατότητας να έχει μια εσωτερική εικόνα της επιχειρήσεως και να ασκήσει την επιρροή της εντός αυτής. Η προειδοποίηση δεν θα εξασφάλιζε κανένα feed-back και δεν θα παρείχε στην Επιτροπή επαρκείς διασφαλίσεις και δυνατότητες παρεμβάσεως.

Η Επιτροπή προσθέτει ότι προσφυγή στην προειδοποίηση πρέπει να γίνεται μόνο για ασήμαντες παραβάσεις ενώ η προσφυγή στην ολική ή μερική αφαίρεση αρχικών υλικών ή ειδικών σχασίμων υλικών επιβάλλεται μόνο για σοβαρές παραβάσεις υποχρεώσεων διαπραχθείσες εκ προθέσεως και/ή που υπάρχει κίνδυνος να επαναληφθούν στο άμεσο μέλλον. Οι παραβάσεις των επιβαλλομένων υποχρεώσεων, που δεν εμπίπτουν σε καμιά από τις δύο αυτές κατηγορίες, κολάζονται κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο με τα προβλεπόμενα από το άρθρο 83, στοιχείο γ' μέτρα, εφόσον μόνον έτσι καθίσταται δυνατή η άσκηση «διδακτικής» επιρροής και η τροποποίηση των εσωτερικών κανόνων διαχειρίσεως.

Εν προκειμένω, από την έκθεση εκτιμήσεως των επιφορτισμένων με τη διοίκηση υπευθύνων καταδεικνύεται ότι κανένα από τα σημαντικά μέτρα βελτιώσεως δεν είχε εφαρμοστεί πριν από την 1η Αυγούστου 1990. Πράγματι, οι δομές και η οργάνωση της προσφεύγουσας δεν βελτιώθηκαν παρά μόνο μετά την ημερομηνία εκείνη. Τούτο προκύπτει όχι μόνο από την έκθεση εκτιμήσεως των υπευθύνων διοικήσεως αλλά και από τη γνωμοδότηση σχετικά με τις λειτουργικές διαδικασίες και τον έλεγχο σε σχέση με τα ραδιενεργά υλικά που εισέρχονται και εξέρχονται από το εργοστάσιο παρασκευής καυσίμων στοιχείων της ANF-Lingen του Technische Überwachungs-Verein Hannover e. V. Το ίδρυμα αυτό, το οποίο είναι ουδέτερο εν προκειμένω, διαπίστωσε στις 31 Αυγούστου 1990 — δηλαδή ένα μήνα μετά τη λήψη της αμφισβητουμένης αποφάσεως — ότι δεν είχαν ακόμα θεραπευθεί οι κύριες λειτουργικές αδυναμίες των δομών και της οργανώσεως της προσφεύγουσας. Επομένως, ο ισχυρισμός ότι οι κύριες βελτιώσεις στη λειτουργία είχαν πραγματοποιηθεί πριν από την 1η Αυγούστου 1990 δεν ευσταθεί.

Τέλος, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, ενόψει της υπάρξεως U235 εμπλουτισμένου κατά 3 % περίπου, έχει ήδη πραγματοποιηθεί το ήμισυ της εργασίας διαχωρισμού που επιτρέπει τη λήψη εντόνως εμπλουτισμένου (τύπου 93 %) ουρανίου. Μία ουχί αμελητέα δυνατότητα αθέμιτης χρήσεως συνίσταται στο να χρησιμοποιηθεί ελαφρώς εμπλουτισμένο ουράνιο ως «Booster» σε αντιδραστήρες λειτουργούντες με φυσικό ουράνιο, πράγμα που καθιστά δυνατή τη διευκόλυνση ή την επιτάχυνση της παραγωγής πλουτωνίου.

43. Κατά την Επιτροπή, η θέση υπό διοίκηση της ANF-Lingen υπήρξε και ενδεδειγμένη και χρήσιμη.

Σύμφωνα με την Επιτροπή, η παρούσα διαδικασία έχει σχέση με το ζήτημα αν η θέση υπό διοίκηση διετάχθη σύμφωνα με τον νόμο και όχι ως προς τον τρόπο κατά τον οποίο ασκήθηκε η διοίκηση αυτή. Εξάλλου, η Επιτροπή διέταξε την πλέον περιορισμένη μορφή θέσεως υπό διοίκηση ενόψει όλων των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που ήταν ευνοϊκά προς την προσφεύγουσα.

Τέλος, κατά την άποψη της Επιτροπής, ο ισχυρισμός ότι το ληφθέν υπ' αυτής μέτρο στερείται νομιμότητας επειδή η προσφεύγουσα ήταν σαφώς διατεθειμένη να συμμορφωθεί προς όλες τις σχετικές επιταγές, ισοδυναμεί με τον ισχυρισμό ότι η επιβολή ενός προστίμου στερείται νομιμότητας εφόσον η προσφεύγουσα είναι πρόθυμη να το πληρώσει.

G. F. Mancini

εισηγητής δικαστής